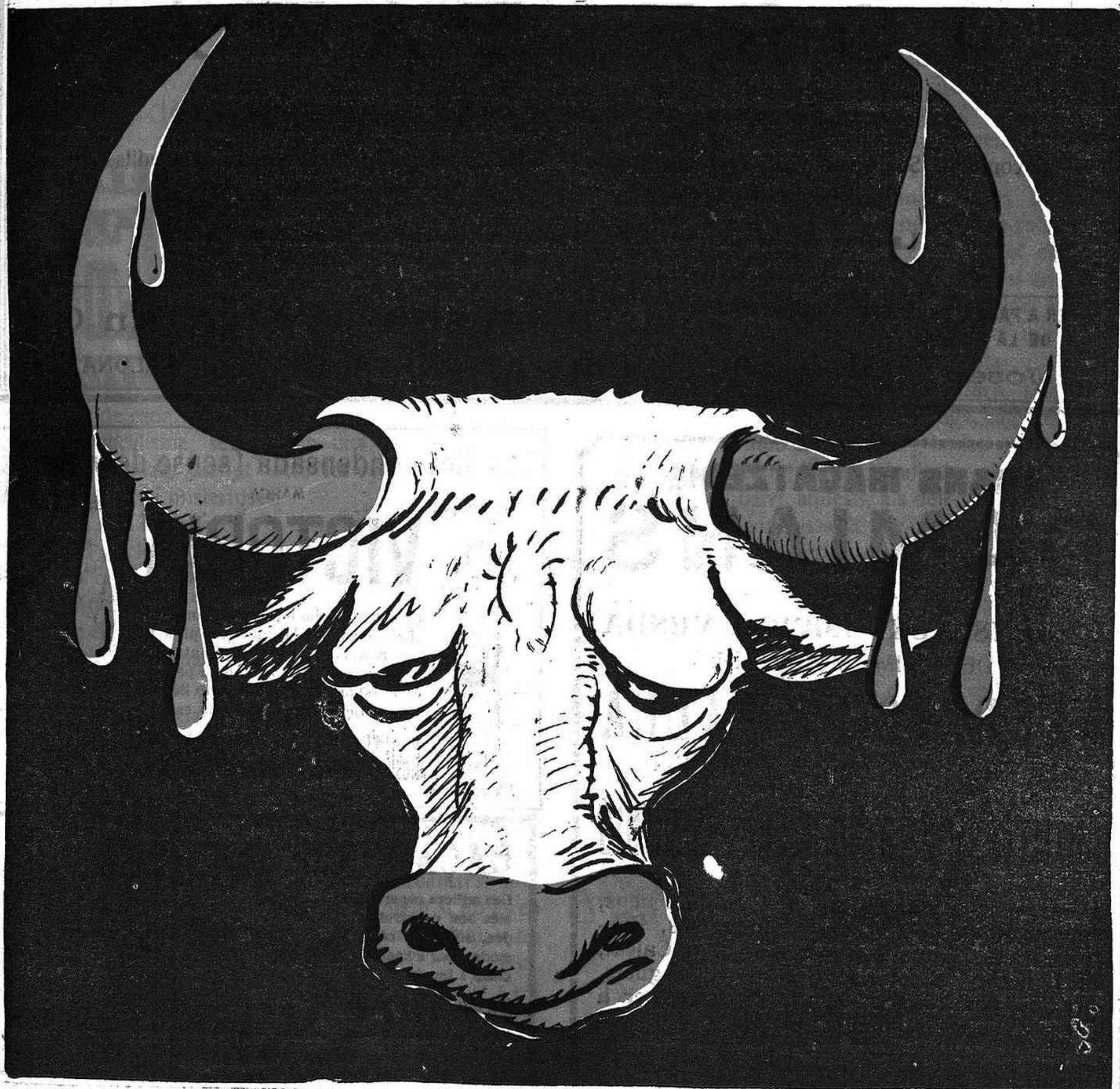

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2151

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 28 de Maig de 1920

LA VERITABLE «DICTADURA ROJA»

—«¡Más toreros!...»

Vapors Correus "TAYÁ"

Servei ràpid mensual a la HABANA i NEW ORLEANS

El dia 30 d'aquest mes, a les sis de la tarda sortirà de Barcelona, fent escales en Tarragona, Alacant, Màlaga, i Canaries per a Santiago de Cuba, Habana i New Orleans

el magnífic vapor

JOSE TAYÁ

Amplés i luxosíssims camarots en primera i segona classe i tercera preferència

Gran confort - Servei restorant de primer ordre - Diner concert - Bar - Barberia - Esplèndits salons i passeigs sobre coberta - Camarots de dos llits i individuals

La cambra de primera està situada sobre coberta en el centre del barco

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

GRANS MAGATZEMS

DAMIANNS

IMMENSEA EXPOSICIO I VENDA
DE ULTIMS MODELS DE

BARRETS DE PALLA

DESDE 4 PESSETES EN ENDAVANT

ARTILCES PER A PRIMERA COMUNIÓ

Confeccions i Barrets per a senyora i nens, Bluses, Roba blanca, Boás, Ombrel·les, Bastons, Banos, Guants, Gèneres de punt, Calçat, Perfumeria, Bisuteria, Camiseria, Juguets, Articles per viatge i sport, Objectes per a regals, Mobles, etc., etc.

Sastreria a mida - Preus limitadíssims

Secció especial de gran varietat de articles al preu únic de **3²⁵** pessetes

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura

MARCA

La més saludable

Antes de pendre-la

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és el·laborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS

Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Després d'haver-la pres

CAÇADORS!

Les millors espadanyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori
Tintes classes superiors

Unió, 3. - BARCELONA

Bloks Notes

Bazar de la Unió

a DEU CÉNTIMS Unió, 3. - BARCELONA

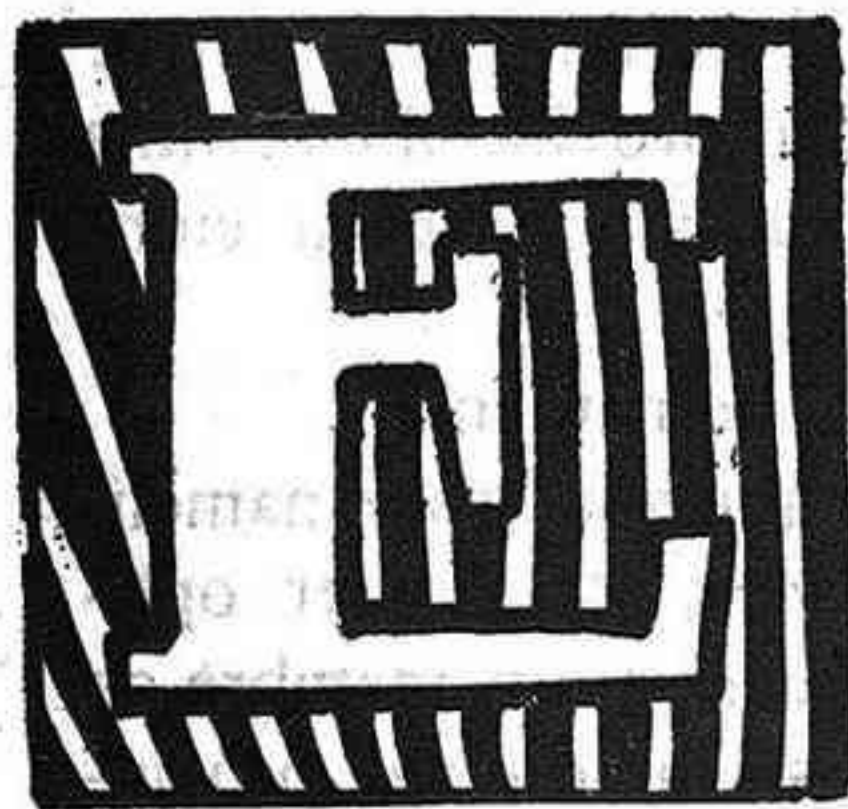
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

Això de l'individualisme

L nostre caràcter individualista...
¿Quantes vegades no heu sentit aquest plany com una confessió del nostre gran manament social? Erem esquerps, erem orgullosos, erem una mena de franc-tiradors de la vida. Cada casa nostra és un

món i dins de cada casa, cada català un altre món. I de sobte el sindicalisme, semblant a una gran Companyia de Jesus del treball, junyint totes les voluntats sota unes altres tentaculars i misterioses.

Jo crec, a la inversa, que el castellà és l'individualista i el català, el col·lectivista. Un castellà per a que's trobi bé dins d'una corporació ha de tenir nòmina. La nòmina i qui diu nòmina diu paga, ha estat fins ara l'aglutinant més eficaç entre els castellans. Amb nòmina se sent millor la pàtria, se forma l'esperit de cos, i marxen en filera índia milers d'homes en aqueixos formiguers numerats que's nomenen escalafons. Però no se'ls hi demani res més. El castellà no concebeix l'orfeó, i canta, tot sol, la jota; no forma bandes, però engega la guitarra; no té prou partits, però disposa dels cacics, i com que no li plauen les anònimes, ni les comandites, se fa empleat, o posa botigueta.

Però aquí?... Prou ens diem individualistes, més no podem cantar si no fem rotllo; no toquem si no és en orquestra; no ballem, si no anem a sarau; no votem, si no és al partit; no emprenem negoci, sense soci; no cridem, mentre no apareix una causa comú d'aquelles que s'escriuen amb majúscula. Som al poble de la societat anònima i del comerciant que mai va sol, sinó acompanyat de «hermanos» o de «sobrinos»; som els balladors de la sardana; som els formadors de la comissió; som els creients amb l'empresa; som cantaires de chors; som els electors per remats; som els patrons de la federació i els obrers del sindicat. Abans potser sí que ho erem, d'individualistes, però d'ençà que lluitem per Catalunya, tot

se fa nacional, i col·lectiu, i cívic. Sota el nom de la nostra pàtria hauríem d'escriure les inicials del poble col·lectivisme: «Catalunya, S. A.».

Llarg és el pròleg, però solament raonant contra el nostre suposat individualisme, podem comprendre lo succeït el dilluns. Heu's aquí que a mitja tarde corren rumors esfereïdors: Demà vaga general! ¡No hi han diaris! Però a les dues hores, se va encendre amb el gas l'esperança: ¡Ja no hi haurà vaga general! ¡Ja hi han diaris! I el dimarts, els forns cremaven, xiulaven les fàbriques, pujaven els paletes la bastida; apareixia la premsa.

En la ciutat immensa ¿de quin servei de correus i telegraf disposen els obrers? Quins coloms missatgers engeguen? Quins alats edecans tenen? On se redrecen les antenes radiotelegràfiques que de Sans al Clot engeguen les ordres fulminants? Què és lo que ha posat en els sindicalistes les petites ales de les sandàlies de Mercuri? Senzillament, el nostre esperit col·lectivista que ara se diu sindicat, com ahir «Lliga Regionalista», i abans letrouisme. Els que votaven dematí o tard, segons els hi manessin, ara van o no van a la vaga, segons les ordres. Els electors amb un cartell ne tenien prou; en els obrers, el Comitè ho diu als sindicats, els sindicats als seus delegats de barri, aquests, als delegats de taller, i en mitja hora Barcelona passa de la por a la tranquil·litat, del pa dur al pa tou, i *El Noticiero* surt tard el dilluns però surt.

Ja tot a Catalunya és una mena de chor d'En Clavé sense musica, i amb un mestre director que ordena els «crescendos» o els «pianos» sense que se li vegi la batuta. Tots som choristes, i el que vol cantar sol, per a mantenir allò de l'individualisme, rep.

PARADOX

Per a lo que s'ha de fer...

Aquests dies ha corregut la nova de que el senyor Martínez Domingo es negava a donar possessió a un empleat nomenat recentment, la edat del qual sembla que no passa gaire dels quinze anys.

El fet s'ha comentat de mil maneres. No hi ha que dir que lo primer que la gent s'ha preguntat al heure esment de la cosa, ha sigut el nom del padrí del noi,

en aquest cas verdader *padrino del nene*, com diuen per allà dalt.

Perquè caminadors, ben segurs i ben forts cal que tingui una criatura que com si sigués de provinença reial, cobra gaire bé a l'hora mateixa en que acaba de veure la llum. Escruxeix, el pensar el camí que un empleat d'aquesta mena pot fer a Cà la Ciutat, de no mancar-li el protector!

Deiem que l'atenció de la gent enterada del assumpte es dirigia principalment a saber el nom del atrabiliari que hagués fet la recomanació. Si el coneguessim, el diríem. Hi ha qui afirma que es tracta d'un prohóm amb pretensions de capdill popular.... Ens manquen elements per a afirmar-ho.

Sigui el protector aquest o l'altre regidor o personatge polític, el fet és que el cas s'ha donat. Al menys, que ha passat la nova a les planes d'algún diari, sense que l'Alcaldia s'hagi cuidat de desmentir-la.

Quin serà el final de la comèdia? Aconseguirà el nou empleat possessionar-se del lloc que li assigna el nomenament?

Es probable que, si no directament, pel camí que cal, pugui el *nano* o la persona que l'empeny, satisfer la seva aspiració per medi d'una fórmula salvadora; una d'aquestes fórmules en la confecció de les qual són mestres els regidors.

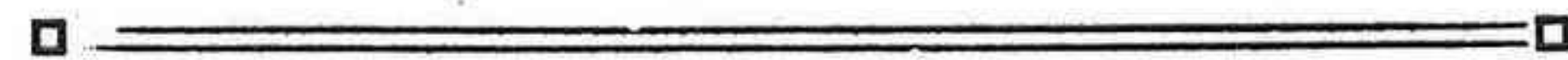
I sense reserves, ni escrúpols per a ningú. Amb la convicció i la fermesa nascudes del deure complert.

No es diu fins a la sacietat que a l'Ajuntament sobren empleats?

Doncs, si n'hi ha prou i massa, que té més portar-hi aquest, que un altre?

Tampoc, quan sigui al lloc, tindrà cap feina a fer...

JUST

En Palaudàries se'n emporta a estiuejar un burret que ha comprat.

Al arribar a l'estació de França diu al taquiller:

—Dongui'm un bitllet especial per al meu burro.

—I per a vostè?

—Oh!... jo aniré a cavall de l'animal.

L'optimista

Fou la del dilluns passat una tarda enguniosa. Que si vaga general, que si no tindrem ni pa ni aigua, que si fins els tramvies i els diari pararien... Però a entrada de fosc, el sol, en lloc de posar-se, va sortir. Contraordre era donada, i tornarem a assegurar el nostre pa i el nostre diari de cada dia.

L'amic, aquell amic que de tan pessimista que's fa és optimista, havia estat dient que no passaria res. Quan la contraordre fou coneguda, l'amic ens digué:

—S'ha d'ésser com el senyor Ferrer i Barba.

Preguntàrem per la persona i accions del senyor Ferrer i Barba, i resultà ésser diputat provincial i d'ànima tan ingènua, que una vegada, forçat a fer declaracions polítiques, digué:

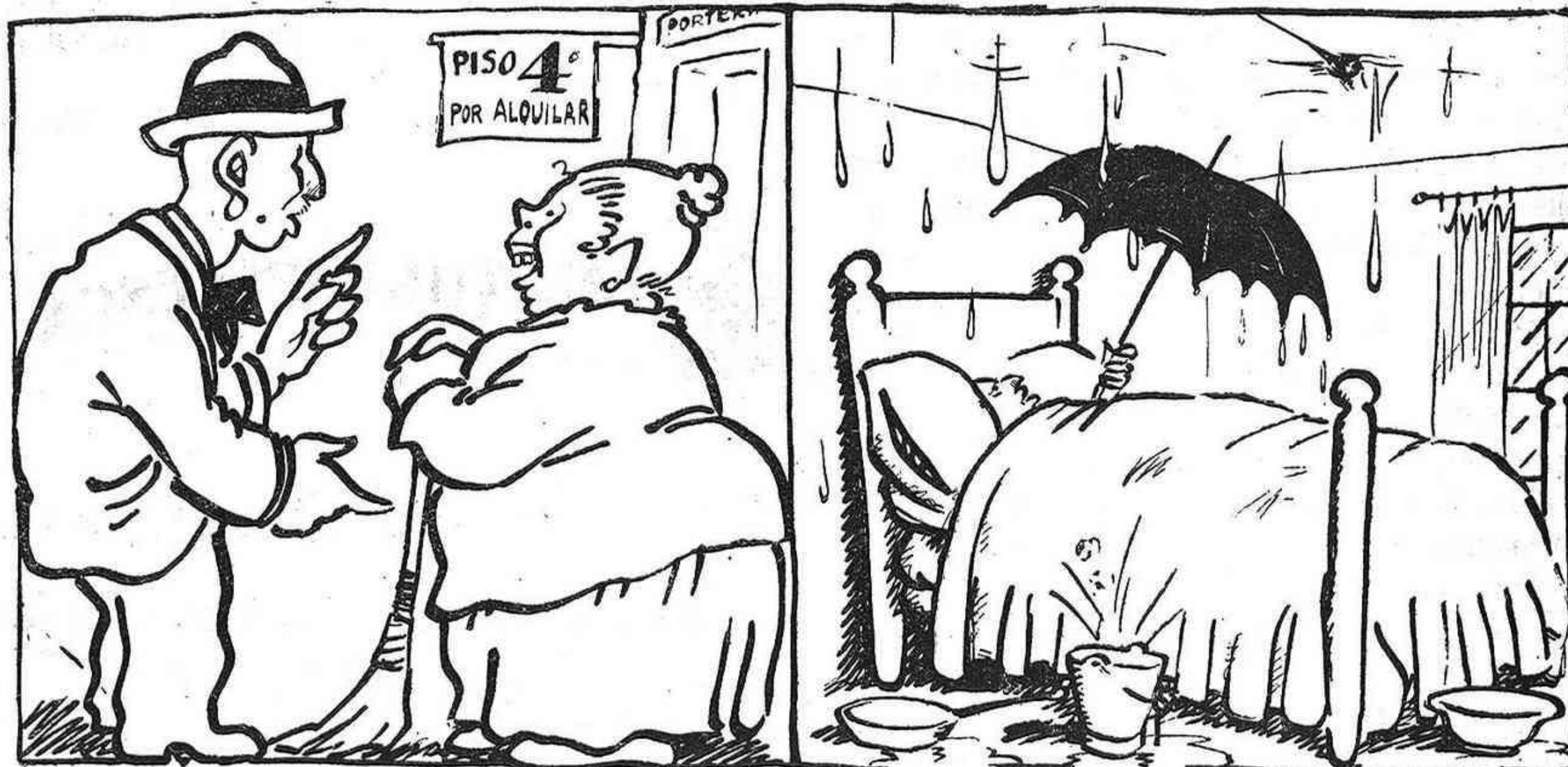
—Jo, senyors, sóc optimista i governamental.

Altres ho són d'optimistes perquè són governamentals, però ell, el senyor Ferrer i Barba, era primer optimista i després governamental. Quan a un membre de l'Institut d'Estudis li fou dita la frase del diputat provincial, exclamà:

—Càndid!... No tindria altre programa polític.

Aquell malaurat Eduard Calvet, encarnació de l'optimisme, autor del «tots guanyant» i cantor del «perfectament», ja té, per a nosaltres, successor.

Aquest número ha estat revisat per la censura

—Ja hi ha força aigua an aquest pis?

—Uil... Això ral... Per aigua no s'amoïni.

.....!

A LA «VIRREINA»

La criada.—I ara res més... Moltes expressions als cosinets, al padri, a la tia...
L'escribent.—... Y a toda la Compañía?...

Cada cosa en el seu lloc

Res... Que quan a Madrid hi van, a Catalunya ja en tornem.

D'aquí que a despit de totes les propagandes, de totes les iniciatives esmerçades en la empresa, no hagi arrel·lat entre nosaltres la moda de l'espadenya, que seguiran duent els qui de debò la necessiten. Que ha servit, fins al present, de tema literari a dos o tres periodistes desvagats. I encara gràcies.

No tant sols no és la espadenya una novetat a casa

nostra, sinó que, además, sabem lligar-nos-la, cosa que ignoren els *señoritos bien* que des de la vila del òs tractaven d'imposar-nos un caprici que podem assegurar serà momentani.

Aquí no estem per brocs, ni per dictadures. Ens posarem les espadenyas sempre que ho tinguem per convenient. I ens les treurem al punt que ens dongui la gana.

Es endebades que ens vinguin a predicar economies, que massa sabem que com diu l'adagi, *hi ha estalvis que és mengem les estovalles*.

Sobretot, que no admetem les mitges tintes. Es tracta de plantar cara als abusos dels sabaters, dels intermedia-

ris o de qui sigui? Doncs, a plantejar el problema en el seu verdader terreny.

Ni ligas, ni associacions, ni pactes de cap mena. Al pa, pa, i a les espadenyas, el seu verdader nom.

Som del parer que no hi ha millor medi de combatre la crisi del calçat, que l'anar descalç. Tot lo que sigui separar-se d'aquest precepte, seran falòrnies i ganes de perdre l'estona.

Ja veuran com d'aquí a pocs dies, queda l'espardenya en el lloc digne i honrosíssim, que de dret li correspon. El que a Catalunya no ens atrevim a disputar-li.

En fet d'espardenyes, no servaran a Espanya més que una sola cosa, que podriem dir consubstancial en nosaltres. Tan arreladament viu en les nostres costums.

Ens referim al *correu d'espardenya*, enlairat a la categoria d'institució.

S'apujaran les tarifes per al franqueig, es crearan els segells d'urgència, hi haurà a Correus, vagues i reformes, però no aniran les cartes més depressa de lo que acostumen.

X

L'ESTRELLA DEL TIVOLI.

Esperança Iris

CUPLETS INEDITS

L'Aplec de la Sardana

(MUSICA DEL MESTRE JOAN AULI)

(Escrit expressament per a N'Assumpció G. Parreño).

I

D'or i verd s'ha vestit Primavera
sota d'un cel esplendent.
A les Planes de allà a Vallvidrera
s'hi ha congregat el jovent.

Al compàs de l'alegre tenora
dançarem bo i donant-nos les mans
una dança que atrau i enamora
a tots els bons catalans.

Ja formen les rodones—joves galans decidits,
prenent a les minyones—per les puntetes dels dits.
Veniú!...
Oiú!...

RECITAT

En mig la festa escaienta—la Pàtria s'hi sent contenta,—
l'Amor s'hi troba felíç;—i aquella «santa harmonia»—
que el poeta pressentia—té l'esclat d'un bell encís.

A un poble que així sublima—el seu amor més sagrat,—
per què, oh Déu, se li escatima—la santa llibertat?...

CANTAT

Gaia festa
n'és la de la Sardana.
La ginesta
tota ens-e l'engalana.
Arreu perfums i flames d'or...
Visca l'amor!

II

En els pits uns brotes de ginesta
i unes roselles sagnants;
en els ulls foguerades de festa,
per tot rialles i cants.

Els minyons ja subasten les toies,
que ha arribat la sardana d'honor.
I al bell punt en el cor de les noies
també hi punteja l'amor.

Amb gest ardit i noble,—joves i vells, xics i grans,
al so d'airosa cobla—van estrenyent-se les mans.
Veniú!...
Oiú!...

RECITAT

Per les verdes esplanades—cent banderes desplegadas—
es perfilen gentilment. — Al mirar-les com onegen,—
fins els ulls se'ns humitegen—d'emoció i de sentiment.

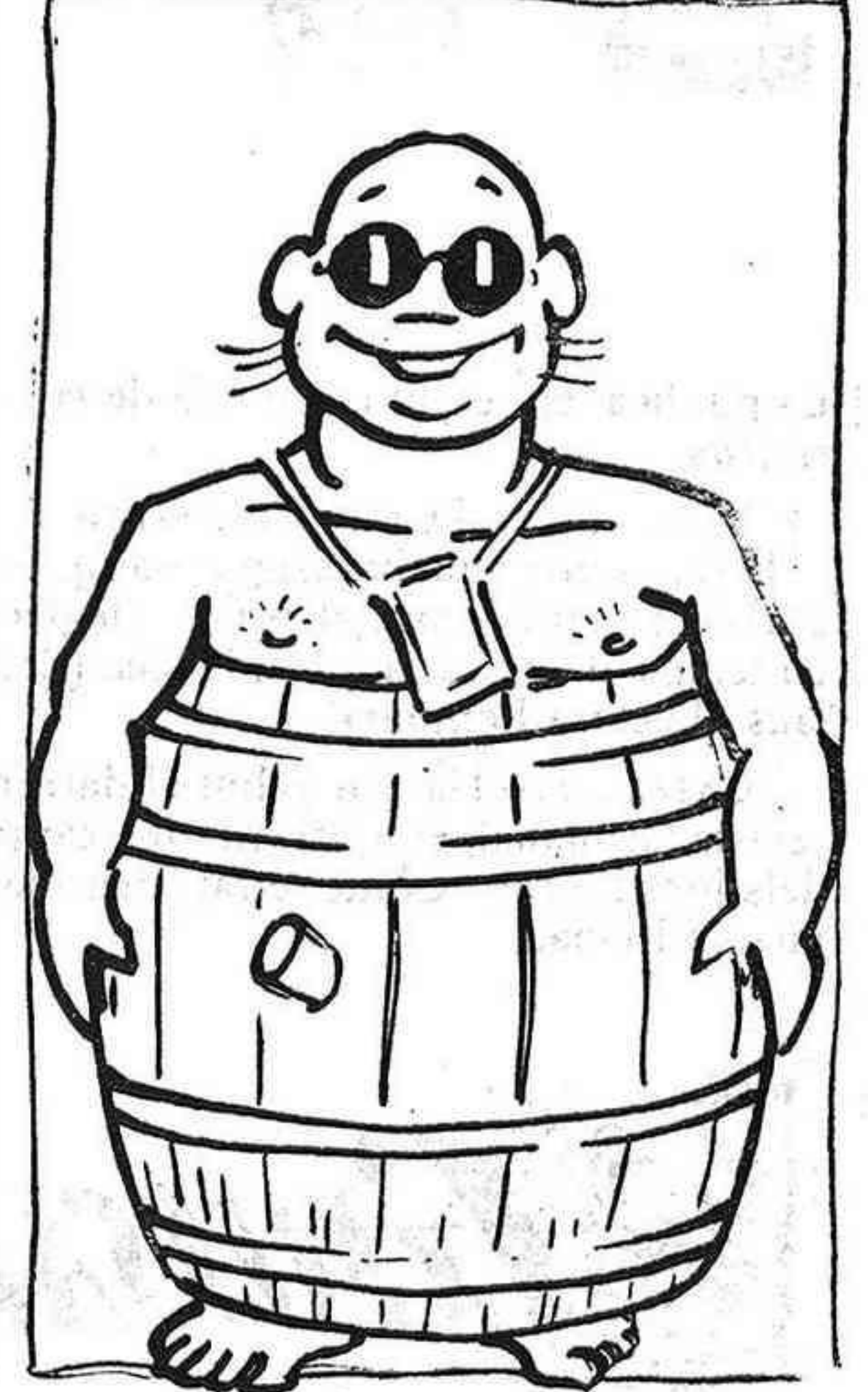
I un poble fort que s'enjoia—tan aciencat i formós...—
no farà d'un cant de joia—son cant victoriós?...

CANTAT

Gaia festa
n'és la de la Sardana.
La ginesta
tota ens-e l'engalana.
Arreu perfums i flames d'or...
Visca l'amor!

MAYET

L'ECONOMIA EN EL VESTIR

Uns quants figurins d'En Picarol per al projecte de trajo únic

PAPERAM

EL PRODUCTOR HISPANO-AMERICANO.—Revista Comercial que's publica mensualment a Barcelona. Tenim damunt la taula el número 5, corresponent al segon any de publicació.

JOFFRE...!—Himne dedicat al gran català, l'il·lustre mariscal de la França. La lletra és d'En Llurba i la música és

d'En Sunyé. M'han dit que fins el canten les cupleteres. Visca En Joffre!...

CARTELL DE L'EXPOSICIÓ DE BELLES ARTS.—No's tracta del oficial, premiat en concurs, sinó de un cartell rebutjat precisament pel Jurat i que ha sigut plantat darrerament per les cantonades. Confessem qu'ns agrada més que l'altre... sense que tampoc ens acabi de fer el pes.

NO ES UN CUENTO.—Noveleta per Rafel López de Haro'

COM ALS ESTANCS

Condolguts per la mort del «Joselito», tots els maletes espanyols corren a fer-se tallar la cueta.

Es publica en [el número 589 de la revista *Los Contemporáneos*.

EL FET I LA IDEA DE LA CIVILITZACIÓ, per Miquel S. Olliver. —Discurs que aqueix insigne escriptor i poeta català, desaparegut avui del món dels vius, llegí a «l'Ateneu Barcelonès» en temps de la seva presidència. (Biblioteca d'Autors Catalans «Lectura Popular»).

CATALANA.—Havem rebut el darrer número de aqueixa revista setmanal, el qual va dedicat per complert a la Festa dels Jocs Florals. Conté retrats dels mantenedors, poetes premiats i Reina.

MENUDA SORRA

Què és la barretina?

Una flamarada roja que alguns catalans—no tots—porten al cap.

La pluja dels diumenges i dels dies de festa és sempre una pluja més trista que les altres pluges.

Una bona font, bé val una llarga caminada.

Els aeriplans serveixen, sinó per altra cosa, per a fer-nos acostumar a guaitar el cel.

Tens la dona guapa?

Alegra't pensant que, si fos de marbre i l'haguessis trobada a Milo, te'n donarien potser dos o tres milions de pessetes.

Quan vegis una formiga que porta una càrrega molt grossa, per pietat que per ella sentis, no vulguis ajudar-la, car encara la destorbaries.

Per altra banda, ella no ha de creure en el teu bon cor, i tampoc t'ho agrairà.

El mateix que passa amb moltes gents, hi han molts pobles que no arribaran mai a ésser res de bò.

Per comoditat, prefereixen ésser explotats, a lluitar per una emancipació problemàtica.

Llegeixo en el full del calendari: Lluna Nova.

Surto a la galeria; miro la lluna... i és la mateixa d'ahir.

No hi ha drell...

Aquell que sap llegir en el blau del cel, està en camí de saber llegir en el blau d'uns ulls.

M'han dit que'l popular «Calendari del Pagès» és redactat per un senyor de Barcelona.

No estaria més posat a la raó, doncs, que'l titolessin «Calendari per als pagesos»?

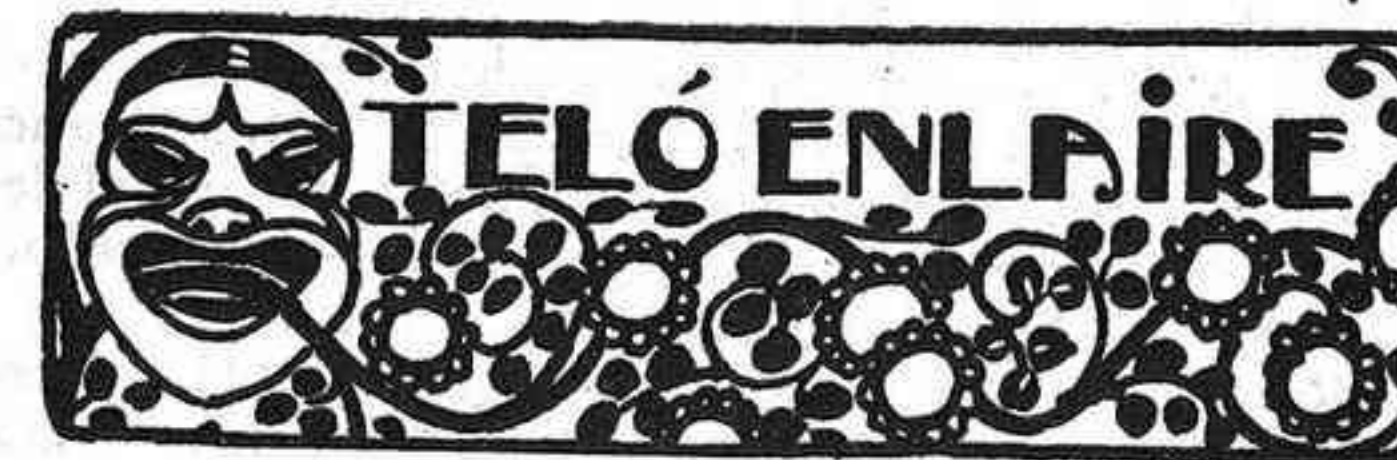
Per què Nostre Senyor va donar al cor del home la forma de una baldufa?

Perquè ja sabia Ell que'ls homes, un dia o altre, acabarien per jugar amb els cors.

En què se semblen Nietzsche i Schopenhauer?...

En que un i altre ens avorreixen extraordinàriament.

XARAU

ROMEA

Amb la comèdia—millor podríem dir-ne sàinet—*¡Que amigas tienes, Benita!*, de Pau Parellada, ha debutat la companyia còmica de Gil Andrés Montenegro.

Es obra d'escassa transcendència, ni molt original, ni gaire artísticament desenrotllada pel que toca a la trama dels tres actes.

Lo que la salva és el diàleg, que resulta bastant graciós i un parell de tipus grotescs ben dibuixats.

Conjunt regular, pel que respecta a la interpretació.

Esperem l'obra d'empenta, per a poder parlar amb més elogi d'aqueixa companyia, que ens semblà d'una discreció templada... i res més.

NOVEDADES

Una bona entrada el dia del debut Xirgu-Borrás.

La loca de la casa té ja a Barcelona un interès relatiu; així és que pot dir-se que tota l'espectació era pels interpre-tadors.

Cuitem a dir que ambdues eminències estigueren durant tota la nit a l'alçària del nom gloriós que porten. Foren, doncs, justament esclatants els aplaudiments amb que el públic els va festejar. Cal, no obstant, posar als dos artistes en el punt que els correspon: en primer lloc En Borrás; en segon la Xirgu.

Altres obres represes després de la inauguració: *Esclavitud* i *El adversario*.

I per a ahir, dijous, estava anunciada l'estrena d'una comèdia «gran guinyol» d'En Muñoz Seca, *La razón de la locura*.

La setmana entrant podrem dir-hi la nostra.

ELDORADO

L'empresa d'aqueix teatre —que més que teatre és temple de les varietats i de les pel·lícules de moda—no s'adorm mai damunt dels seus llorers.

Ara mateix li ha fugit la celebrada Assumpció G. Parreño, notable cupletera; ara mateix ha procurat una decorosa substitució, i acaba de debutar, per tant, la famosa Carmen Flores, que a diari és aplaudida en el seu exquisit repertori de cançons.

Un número esplèndidament presentat, que val la pena de veure's.

GOYA

Una gran gentada assistí a la inauguració i debut de la companyia Balcena-Sierra.

L'obra de presentació *Paris-New-York* és una deliciosa

comèdia-vodevil plena d'intenció i de gràcia, que els artistes de la Bàrcena i, sobre tot ella, donya Caterina, juguen molt bé.

Lo millor de la comèdia és la fina sàtira que enclou. Potser la psicologia dels personatges és purament convencional, filla del caprici dels autors, però està presentada amb un ropatge d'ironia i amb una gràcia tan notables, que l'espectador, sense analitzar ni encaparrar-s'hi, s'entrega de ple i s'interessa, com si's tractés d'un reflexe de la vida, essent només que una enginyosa concepció de grans humoristes.

Com diem més amunt, la Bàrcena estigué superiorment. Durant els tres actes, no's cansà de fer filigranes en el difícil paper de protagonista; inimitable en el gest i en la dicció.

Els altres, ajudaren al perfecte conjunt.

Abans d'ahir, dimecres, devia anar la primera de *El corazón ciego*, comèdia dramàtica en tres actes de G. Martínez Sierra.

PRINCIPAL-PALACE

La famosa revista *¡Chófer... al Palace!* ha sigut millorada aqueixos dies amb un nou quadre que, sens dubte, serà molt celebrat.

El tal quadre es titula *Villa Sosa*, i val a dir que fa passar agradablement l'estona. Està escrit amb molt garbo; conté notes satíriques plenes de fina ironia; està tot ell saturat d'un humorisme molt característic i molt propi, i per a acabar de constituir un encant pels ulls, fins hi surten dançarines a bellugar les cames. S'hi distingeix, naturalment, En Galcerán.

—Ah!... I molt aviat, un altre quadret plàstic-ballable que cridarà molt l'atenció: *Borgia*, interpretat per En Sacha Gou-

L'ORS MADRILENY

—Prou!... Ara ja sé el pa que s'hi dona!...

dine... y toda la compañía. Es tracta d'un número artístic, del qual l'il·lustre dançaire ne fa una veritable creació.

MUSIQUERIES

Avui ens referim a musiqueria aplicada a la ballaruga.

Sabran, estimats llegidors, que el ja famós «Orfeó Gracienc» prepara la Segona Festa de la Sardana al Teatre del Bosc.

L'aconteixement tindrà lloc la revetlla del dia del Corpus.

En aqueixa manifestació de la nostra dansa nacional hi pendran part, amés de l'esmentat «Orfeó Gracienc», que cantarà les millors sardanes del seu lluit repertori, les celebrades cibles *La Principal*, de La Bisbal, i *La Selvatana*, de Cassà de la Selva.

Emili Marvá

EL dia 18 d'aquest mes morí, a Barcelona, el famós jugador de billar Emili Marvá, més conegut a Catalunya pel pseudònim de *Llangonissa*.

Emili Marvá, home culte i distingidíssim, fou un professor de billar de renom universal.

En l'època del gran esclat i floreixement d'aqueix joc noble, ell fou qui inaugurà a la nostra ciutat l'«Acadèmia de Novedades», que's feu tan popular i tan concorreguda.

En aqueixa Acadèmia, i davant de nombrosos admiradors, demostrà infinitat de vegades les extraordinàries aptituds que tots li reconeixíem; aptituds mitjançant les quals conquerí ben aviat el primer lloc entre els jugadors *dilettanti* i fins dels professionals d'Espanya.

Recordi's també, com a dies de glòria per al cèlebre *Llangonissa*, aquelles famoses partides de tres bandes que jugà a l'«Acadèmia de Colón», competint amb un altre primer espasa del billar, també català, En Ribas.

Més tard, l'Emili Marvá es traslladà a França i a Holanda, jugant a les més acreditades acadèmies, competint amb les eminències estrangeres de tots els països i triomfant arreu al rivalitzar amb els professors de més fama del món. Ara feia algun temps estava retirat del joc, des de que tornà de París, en virtut de la nova llei que prohibeix als estrangers l'actuació del professorat d'Acadèmies de billar a França.

En Emili Marvá, que ha mort posseïdor d'una respectable fortuna, era copropietari del restaurant «Lyon d'Or».

Descansi en pau, i rebí la viuda el testimoni de nostre més sincer condol.

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

PASSEJADES PER L'EXPOSICIÓ D'ART

IV

AVIEM quedat a les sales de les quatre sotes; anem seguint, llegidor amic, les nostres passejades. Veus aquesta pobre xicota pintada per En Yago, quina cara que fa d'avorrida? Mira-li els dits i sabràs el què li passa. Pateix d'artritis! Més enllà hi trobaràs el número 100, amb la noia dels plats i olles a dintre. Pobretal!

Alto les seques! Cal fer una barretada a En López Mezquita, que pinta com un home. Llàstima, però, que estigui tan groga la seva dona pàl·lida. Que li dongui ferro.

L'arbre gris, d'En Díaz, que ell ha batejat amb el nom de *Carretera adelante*, no està pas del tot malament. De doldre és que resulti tant gros. Amb la meitat n'hi hauria prou. En canvi el Galliner d'En Camps hi sobra tot. Allò sí que és pintura de galliner!

Seguim avençant amb l'ai! al cor: aquí trobem un pobre home desesperat perquè En Capdevila l'ha pintat a cops de punys; allí una Santera d'En Gili Roig massa encatronada; més enllà *La lluna en un cove*, d'En Durán; *La dona de les mans grosses*, que ens presenta En Sanz de la Maza, i un pobre noi que s'està caragolant de mal de ventre perquè no pot deixar el marc. Sort que En Pauet Bejar ens ha preparat un pastell de xicota d'allò més maco, que sino, ens trobaríem com aquell xaval.

Sortim dels dominis del *Círcol Artístic* i entrem, tremolant, als del de *Sant Lluc*, on fruïm per breus moments la bellor d'unes pintures d'En Llimona i d'En Baixeres, els quals sembla mentida que trobin gust en anar amb males companyies. Havem entrat ja al primer departament de la *bunyoleria artística* de la Exposició, on resulta una filfa aquell adagi castellà que diu:

Lo que abunda, no daña... ¡Vaia si daña! Aquí hi ha una colla de quadres que fan més mal que una pedregada, que desvien an el jovent, enterboleixen la vista i ens fan fer un paper ridícol davant dels forasters que visiten l'Exposició. Ben poques són les coses que s'aguanten. Uns angelets bufadors i encarquerats d'En Darí Vilás, ens fan passar les ganes d'anar al cel, en veure'ls tant en-sopits; uns quants paissatges d'aprenent i uns bodegons de ídem que els acompanyen, estan dient mal dels seus autors, així com aquell *Noi* d'En Callicó, que demana una purga per l'amor de Deu! Per què no li donen?

Acaben d'arrodonir el conjunt de la darrera sala dels llucs, uns quants *ex votos*, d'ermita, alguns d'ells acceptables, com el que mossèn Garriga ha recollit a Sardanyola; altres fusellables i sense lluc, en els quals ens contentem amb pendre'ls el número, són: els 396, 357, 349, 324 i 320, etc., etc., etc.

Llegidor amic; fes el cor fort que anem a entrar als

dominis de les Arts i els artistes; o bé sia a l'infern de la pintura.

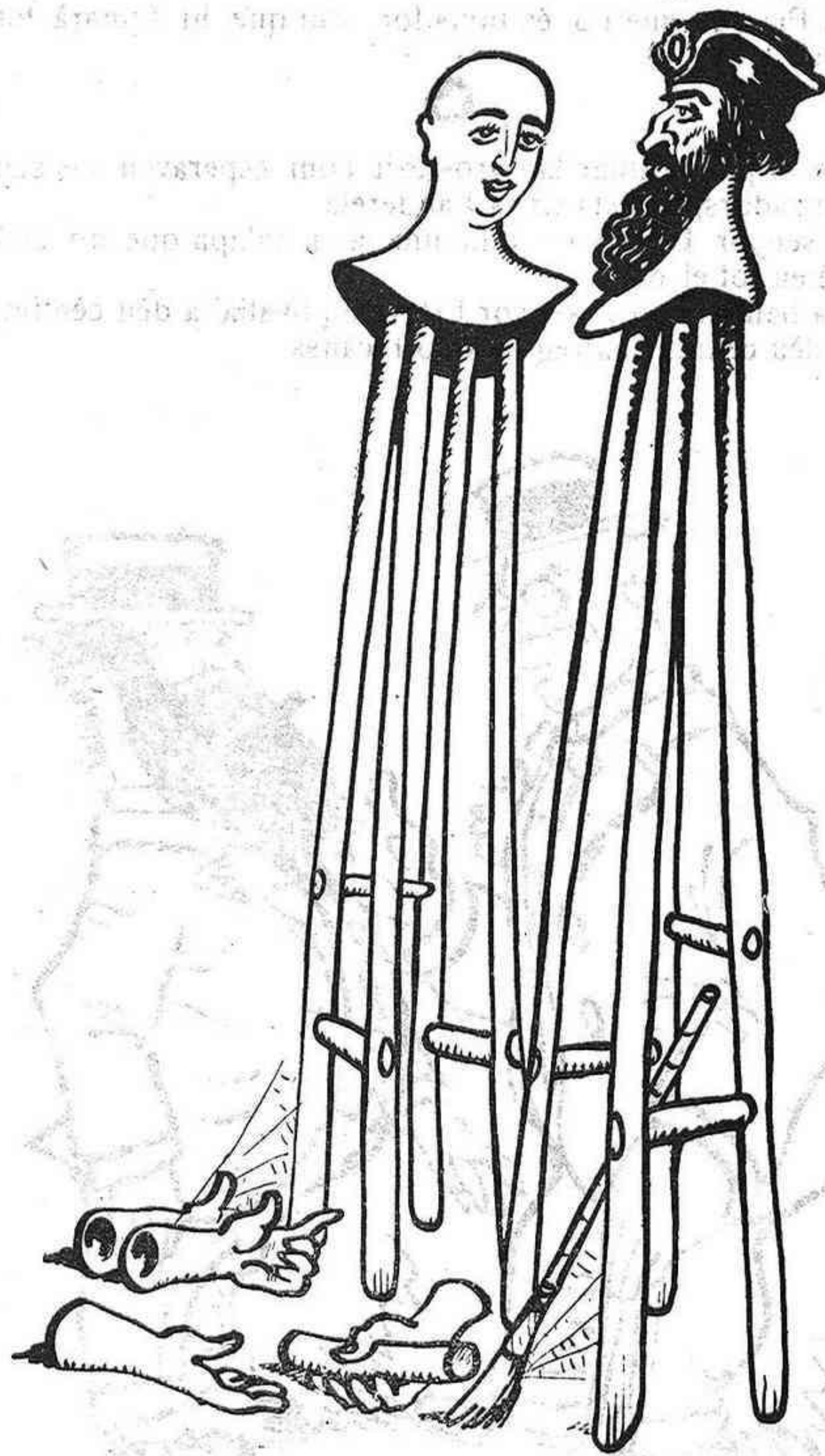
—Ai que patirem!—diràs. Es ben cert, patirem, però riurem també. Mira:

Aquí tens aquesta moceta infeliça d'En Vayreda, és *La sense braços*. L'acompanyen en el sentiment de veure's manca unes flors mortes i una *marina de Lloret*, que fa aigües, obres d'En Carles; unes pintures estrafalàries del immortal Aragay, velles i rebregades de tant anar pel món; un *camelo* de retrat, despintat per En Xavier Nogués; un nu de dona masella firmat per l'Espinal, que ens dona mala espina; un *Scherlok Holmes* de pasta de ensaimada i dos quadres d'assumepte; l'un bastant passador i fet al aire lliure en el qual s'hi veuen dues nimfes que el dinar els hi ha fet mal i estan marejades; l'altre un interior, terrible escena de joc, que fa posar els cabells de punta, per lo carrincló del dibuix i lo detestable de la execució.

Ademés... Però, no serà millor que pleguem? Tanta bunyolada, tanta carrincloneria arriba a fer-se impaible. Val més que aprofitem l'ocasió de trobar-nos a prop de la porta, per anar a pendre l'aire.

A reveure, doncs.

C. ARBÓ

ELS GEGANTS D'EN GUAL

Ell—que't farà portar sombrilla a tu noia?

Ella—No ho sé. Però si jo haig de dur sombrilla, tu vès de no descuidar-te el paraigües.

ESQUELLOTS

En Rafel Casanova ja té un competidor: En Rius i Taulet. Cada any, en un dia determinat, li omplenen el monument de corones, mateix que si's tractés d'un heroi mort a les barricades.

Hi ha una diferència notable, no obstant, entre els dos homenatges, el del 11 de setembre i el del 18 de maig.

La diferència enclou un xic d'oportunisme i de convencionalisme: A En Casanova li porten corones pensant amb el mort; a En Rius i Taulet les hi porten pensant... amb els vius.

Nostre estimat amic, l'aixerit ninotaire de L'ESQUELLA, Josep Costa Ferrer (*Picariol*) ha rebut un galant obsequi d'En Joffre.

Com a record de la seva visita a Barcelona, i en atenció també a la campanya francòfila que amb les seves caricatures havia fet, En Costa des del nostre setmanari, li ha enviat una magnífica pipa que porta una sentida inscripció i la firma del mariscal.

En Picariol, que no és fumador, diu que hi fumarà tota la vida.

No va pas resultar tan gros èxit com esperaven els seus organitzadors, la festa de la bandereta.

El senyor Esteve en duia una a la solapa que no se la tregué en tot el dia.

I la bandereta del senyor Esteve equivalia a deu cèntims. A deu cèntims entregais amb recansa.

—Que's deixa el ral?
—No. Ara'm deixo la pesseta.

Tota una excursió a Rubí, celebraren la setmana passada els esperantistes barcelonins.

I diu que la temerària expedició fou un gran èxit.

Els deixebles d'En Zamenhof de Barcelona i els deixebles d'En Zamenhof de Rubí varen entendre's perfectament.

Després d'aqueixa experiència, no cal dubtar que l'Esperanto és el veritable idioma universal.

Dilluns de Pàsqua, els matiners pogueren veure, amb el natural astorament, que a les portes de les fleques hi havia cues de dones.

—Faltarà pa.

—Tornem al conflicte dels forns.

—Arreu no sentieu sinó aqueixes exclamacions.

Però, afortunadament, a lo del pa li ha passat com a lo de l'espardenya: ha sigut com un gastament, mort al nèixer.

I és que està vist que aquí no volen imitar, en res, als de Madrid.

Coses d'Espanya.

Ara, que amb motiu dels augments de preus en les tarifes postals, se necessiten més segells de Correu, ara no se'n troben per a franquejar les cartes.

En molts estancs hi ha una carència absoluta dels més indispensables.

I es comprèn.

Espanya és el país paradoxal per excel·lència.

Realment, a Xauxa hi passen unes coses que penjades semblen borses.

Imagineu vos que Xauxa és una terra que viu en eterna protesta. Hi va un governador, comet un sens fi d'arbitrarietats. El ministre el desautoritza públicament, criticant-li la seva elemental actuació... i el governador de Xauxa continua tan despreocupat i tan tranquil ocupant un càrrec delicadíssim que, a totes llums, se veu que li vé gran, com un «sobretudo» a una escombra.

Quin frescales n'hi ha, d'aqueix governador de Xauxa!...

NOTES DE CASA:

Del director del «Gran Café Restaurant Colón» rebérem unes amables invitacions per al banquet d'inauguració de aquells nous i espèndits salons.

No'ns fou possible utilitzar-les, però s'agraeixen.

—Del periòdic nacionalista «L'Intransigent», cinc «vales» per al sorteig patriòtic que's celebrarà el dia 6 de juny.

Moltes mercès.

—De l'«Agrupació Excursionista Catalunya» el programa de les visites i excursions corresponents al mes corrent.

—Del «Real Club Marítim» l'avant-programa de les Regates Internacionals a Rem que tindrà lloc demà passat, dia 30, el qual programa no podem detallar per sa molta extensió.

La Junta de Reformes Socials imposa multes als industrials que obliguen a portar bultos de pès a les criatures.

Molt ben fet!

Llenya als infractors de la llei del treball d'infants.

Per cert que a l'esmentada Junta li recomanem un lletret que llegirem l'altre dia en una botiga del carrer de Ferlandina:

SE NECESITA UN APRENDIZ
DE DIEZ A CATORCE AÑOS

Perquè no'l demanen de sis i mig, que s'en faran més barato?

L'EMINENT ACTRIU CATERINA BÀRCENA

Apunts de Barradas

Durant els dies de Pàsqua s'han hostatjat a Barcelona els simpàtics choristes de l'«Orfeó Reusenc». Entonaren cançons de la terra, amb art i voluntat...

Visitaren l'Ajuntament, la Mancomunitat, el Palau de la Musica.

Només els manca veure En Prim.

Però als de Reus no els vé d'un tanto.

I de Prim ja en tenen un al seu poble. Més guapo que el nostre.

Aquest número ha sigut censurat

Acabaren, finalment, les tasques del Congrés Penitenciari Espanyol.

Foren aprovades les conclusions, que constitueixen sempre l'objecte d'aqueixes reunions, però no sabem l'efecte que tot plegat haurà produït als penitents o presos, que són els més interessats.

I seria trist que aquests només recordessin un nom: Cadalso, el nom d'un il·lustre congressista.

Un nom tètric i massa significatiu per als temes que's discutien.

RESPOSTES PAGADES

J. C. i O.: Rebut tot lo destinat a *Esquella* i *Campana*. Tantes mercès.—Pepet del C.: Ja ho degué veure publicat. I *merçi*.—
J. C. i P.: Si no tot, part.—A. G. Entra en cartera; sense poder-li assegurar quan anirà, ni com ni de quina manera.—
Joan Florimel: El *cuplet* és quelcom defectuós; si no fos això, amb molt gust.—J. O. X.: On va amb això tan llarg i tan plè de sabó?...—Carles P. Claverí: No ens convé, no senyor. Feréste: De tres, dues; però s'agraeixen totes tres.—J. de R. P.: El dibuix que envia és molt bonic, però no'ns te utilitat. Sento no poder-lo complaure tampoc en lo del retorn de aquell original que fou destruït. No'n guardem mai cap. Perdoni però ho tenim muntat així.—Un barceloní aimant de Catalunya: No passi ànsia, que ens ocuparem del pi i fins de les pinyes.—
M. M. (a) Esquirol: No'ns serveix; és massa incorrecta de forma.—Gespa: No va, i ho sento.—Bartomeu Mompeó: Poca coseta.—C. M. d'Esteve i de Rich: Són curioses, però escassament interessants.—S. A. i C.: Rebuda la seva composició, i s'aprecia.—Pere Esmendia: No va.—A. B. Ribot: Es molt deslloriat, tot això. Vostè, quan s'hi mira, ho fa més bé.—
A. Moragas: D'aquí vuit o deu anys ens tornarem a veure. Aleshores pot-ser, ademés de bona intenció, posarà en els seus treballs un xic de forma acceptable i de fons sustanciós.

HERNIADOS

El último adelanto científico para combatir con éxito seguro vuestras hernias sin operar es el **BRAQUERO MEDICAL VIVES**, admiración de la Ciencia Médica y sin rival en el mundo. Rechazad las imitaciones.

Despacho de 9 a 12 y de 3 a 6

Rambla del Centro, 12, pral. Casa VIVES (junto al Liceo)

SOLER Y TORRA GERMANS, Banquers

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

PARA ENFERMEDADES DEL ESTÓMAGO É INTESITINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NATALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA EN TODAS PARTES

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Ósticos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Geta

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
S. M. Urolitina - Hexanileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

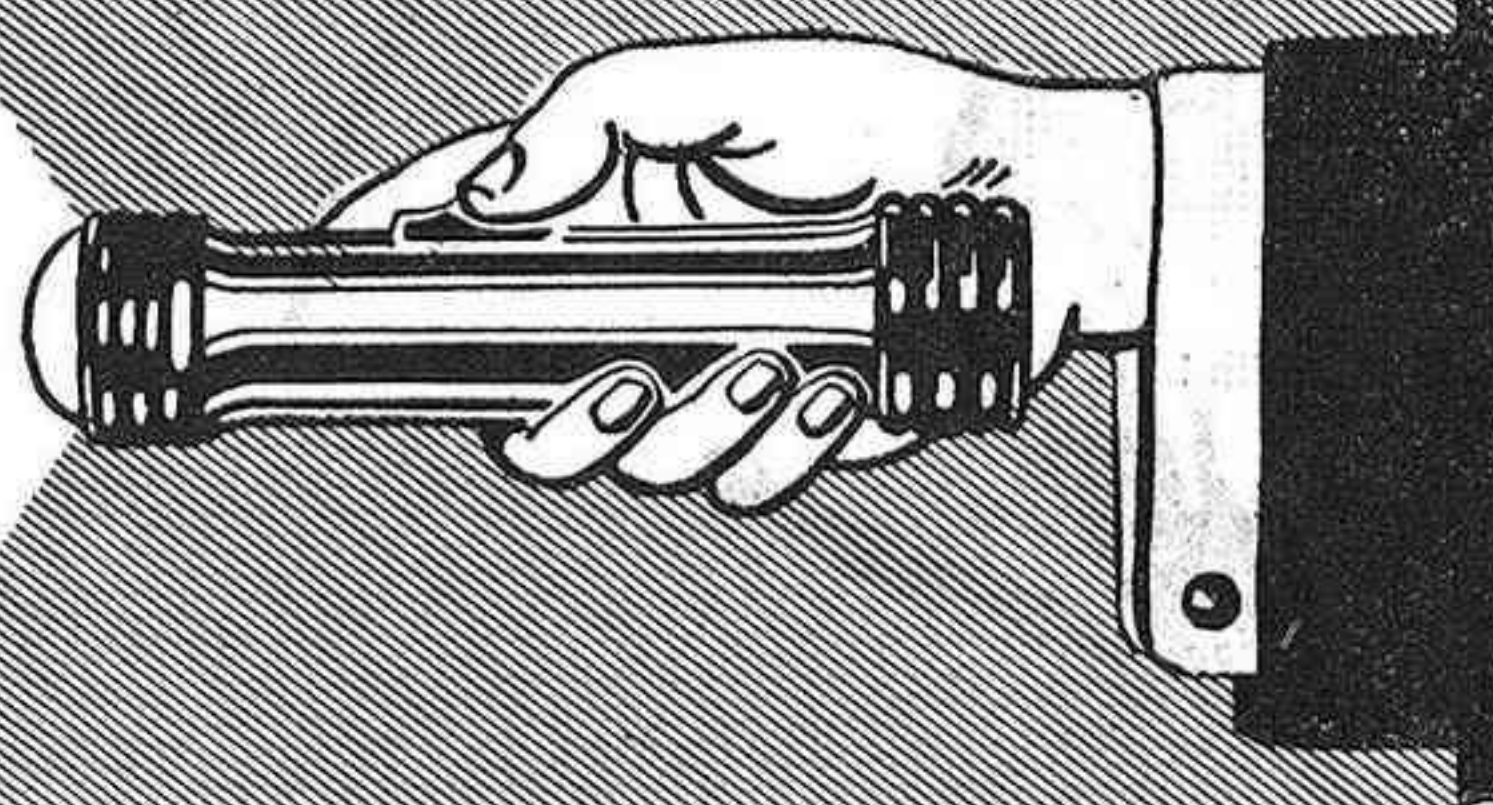
Agto gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10 - Barcelona

AI CAMP i a la CIUTAT

AMB UNA LÁMPARA DE MÁ I PILA ELÉCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT A TOT ARREU

Blocks NOTES
A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN
Unió, 3. - BARCELONA

De venda a Barcelona: OLIVE S. en C., Pelayo, 56 E. SCHILLING, Fernando, 23 Almacenes EL SIGLO JUAN ROCA, Princesa, 10

Acaba de sortir!!

Nova edició

La Illa de la Calma

per SANTIAGO RUSIÑOL

Un volum en 8.^u esmeradament imprès :

Pesetes 2

MODIFICACIONES

introducidas en el

IMPUESTO DEL TIMBRE

Pesetas 075

Pesetas 0'75

Viajes morrocotudos

por JUAN PEREZ ZUÑIGA

2 tomos

Pesetas 6

ANGEL MAJORANO

Arte de hablar en público

Un tomo:

Pesetas 8

JOSÉ ZORRILLA

SUS ROMANCES, LEYENDAS
Y POESIAS

MAS DE 40.000 VERSOS

Un tomo 4.º Ptas 7

ANTONIO DE HOYOS Y VINENT

Las lobas de arrabal

NOVELA

Un tomo:

Pesetas 4'20

ALVARO RETANA

NOVELA MORAL

Pesetas 1'20

Currito el ansioso

HENRY GEORGE

La cuestión de la tierra

TRADUCCIÓN DIRECTA DEL INGLÉS POR

BALDOMERO ARGENTE

Un tomo:

Pesetas 3'50

HENRY GEORGE

La condición del trabajo

TRADUCCIÓN DIRECTA DEL INGLÉS POR

BALDOMERO ARGENTE

Un tomo:

Pesetas 2'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

AL TERRAT

—Desa la'ropa, chica, que'm sembla que vol-
vemos a tener tamborinada...